

Podstawy gerostomatologii

1. METRYCZKA

Rok akademicki	2026/2027
Wydział	Wydział Lekarsko-Stomatologiczny
Kierunek studiów	Higiena Stomatologiczna
Dyscyplina wiodąca	Nauki Medyczne
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom kształcenia	I stopnia
Forma studiów	stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu	obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się	Kolokwium
Jednostka prowadząca /jednostki prowadzące	1. Zakład Chorób Błony Śluzowej i Przyzębia ul. Binieckiego 6, 02-097 Warszawa e- mail: periodontologia@wum.edu.pl, tel. 22 116 64 31 2. Katedra i Zakład Protetyki Stomatologicznej ul. Stanisława Binieckiego 6, 02-097 Warszawa e-mail: katedraprotetyki@wum.edu.pl, tel. 22 116 64 70; 3. Zakład Stomatologii Zachowawczej ul. Stanisława Binieckiego 6, 02-097 Warszawa e-mail: sekretariat.zachowawcza@wum.edu.pl, tel: 22 116 64 46
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	dr hab. n. med. Bartłomiej Górski prof. dr hab. n. med. Jolanta Kostrzewa-Janicka prof.dr hab. n. med. Agnieszka Mielczarek
Koordynator przedmiotu	prof. dr hab. n. med. Jolanta Kostrzewa-Janicka
Osoba odpowiedzialna za sylabus	dr hab. n. med. Małgorzata Nędzy-Góra, malgorzata.nedzi-gora@wum.edu.pl dr n. med. Monika Wojda, monika.wojda@wum.edu.pl dr n. med. Joanna Rudnicka, joanna.rudnicka@wum.edu.pl
Prowadzący zajęcia	1.Zakład Chorób Błony Śluzowej i Przyzębia dr hab. n. med. Małgorzata Nędzy-Góra mgr lic. hig. stom. Marta Sawczuk

Załącznik nr 4B do Procedury opracowywania i okresowego przeglądu programów studiów
(stanowiącej załącznik do zarządzenia nr 68/2024 Rektora WUM z dnia 18 kwietnia 2024 r.)

	2. Katedra i Zakład Protetyki Stomatologicznej dr n. med. Monika Wojda dr n. med. Magdalena Golecka-Bąkowska lek. stom. Karolina Ambroziak 3. Zakład Stomatologii Zachowawczej Prof. dr hab. n. med. Agnieszka Mielczarek, agnieszka.mielczarek@wum.edu.pl Dr n med. Ewa Rusyan, ewa.rusyan@wum.edu.pl		
2. INFORMACJE PODSTAWOWE			
Rok i semestr studiów	Rok III, semestr 6	Liczba punktów ECTS	3
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ	Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS	
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim			
wykład (W)	10	0,4	
seminarium (S)	15	0,6	
ćwiczenia (C)	15	0,6	
e-learning (e-L)			
zajęcia praktyczne (ZP)			
praktyka zawodowa (PZ)			
Samodzielna praca studenta			
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń	30	1,4	
3. CELE KSZTAŁCENIA			
C1	Zapoznanie ze specyfiką budowy i funkcji przyzębia oraz potrzebami profilaktycznymi i leczniczymi osób starszych.		
C2	Nabycie umiejętności w zakresie badania pacjenta, postawienia wstępnego rozpoznania.		
C3	Nabycie umiejętności w zakresie zasad organizacji pracy w gabinetach dentystycznych, obsługi sprzętu i aparatury stomatologicznej.		
C4	Nabycie umiejętności oceny oddziaływania uzupełnień protetycznych na tkanki jamy ustnej i instruktażu higienicznego pacjenta.		
C5	Nabycie umiejętności wykonywania prostych zabiegów stomatologicznych zgodnie z planem leczenia i na polecenie lekarza, w tym wykonywania wycisków protetycznych.		
C6	Nabycie umiejętności stosowania zasad aseptyki i antyseptyki.		
4. EFEKTY UCZENIA SIĘ			
Numer efektu uczenia się	Efekty w zakresie		

Załącznik nr 4B do Procedury opracowywania i okresowego przeglądu programów studiów
(stanowiącej załącznik do zarządzenia nr 68/2024 Rektora WUM z dnia 18 kwietnia 2024 r.)

Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
HS_W02	szczegółową anatomię obszaru głowy i szyi
HS_W05	budowę i funkcje układu stomatognatycznego
HS_W07	morfologię i funkcje przyzębia
HS_W08	prawidłową budowę łuków zębowych
HS_W09	cechy prawidłowej okluzji
HS_W10	nieprawidłowości zębowe i zgryzowe
HS_W11	terminologię określającą patologie narządu żucia
HS_W12	etiopatogenezę, diagnostykę i metody leczenia wybranych chorób jamy ustnej
HS_W15	rolę śliny w utrzymaniu zdrowia jamy ustnej
HS_W28	charakterystykę, przebieg i efekty zabiegów wykonywanych w różnych specjalnościach stomatologicznych
HS_W31	podstawowe metody diagnozowania chorób jamy ustnej
HS_W33	zasady współpracy z lekarzem dentystą w zakresie oceny potrzeb leczniczych, klasyfikacji pacjentów do leczenia monitorowania jego efektów
HS_W34	procedury wykonywania wycisków i modeli orientacyjnych uzębienia dla celów diagnostycznych
HS_W38	zastosowanie wybranej aparatury, narzędzi i materiałów stosowanych w gabinecie stomatolog
HS_W42	wpływ materiałów stomatologicznych na zdrowie jamy ustnej
W16	HS_W45 metody profilaktyki indywidualnej i grupowej w różnych grupach wiekowych
W17	HS_W48 rolę zabiegów higienicznych w utrzymaniu zdrowia jamy ustnej
W18	HS_W49 wpływ zdrowia jamy ustnej na zdrowie ogólne i jakość życia
Umiejętności – Absolwent potrafi:	
HS_U01	dobierać formy edukacji i działań prozdrowotnych w zakresie chorób jamy ustnej zależnie od możliwości systemu i wkładu finansowego pacjentów oraz ich funkcji poznawczych
HS_U04	udzielać porad na temat roli racjonalnego odżywiania w utrzymaniu zdrowia jamy ustnej w różnym okresie życia pacjenta
HS_U07	sporządzać pomoce dydaktyczne z uwzględnieniem wieku i funkcji poznawczych odbiorcy
HS_U10	rozpoznać morfologię zębów i przyzębia rozpoznać anomalie i stany chorobowe tkanek i układów w obrębie głowy i szyi
HS_U11	dobierać metody pracy do zaplanowanych zabiegów profilaktycznych
HS_U12	dobierać niezbędne narzędzia i materiały do wykonania wycisków i modeli orientacyjnych uzębienia

Załącznik nr 4B do Procedury opracowywania i okresowego przeglądu programów studiów
(stanowiącej załącznik do zarządzenia nr 68/2024 Rektora WUM z dnia 18 kwietnia 2024 r.)

HS_U16	rozpoznać stomatologiczne potrzeby zdrowotne społeczeństwa
HS_U24	porozumiewać się z pacjentem w trakcie leczenia uwzględniając jego funkcje poznawcze
HS_U27	wyjaśnić pacjentowi przebieg wybranych zabiegów stomatologicznych
HS_U43	rozpoznać typowe objawy i przyczyny zmian chorobowych w obrębie błony śluzowej jamy ustnej
HS_U44	scharakteryzować wzajemne relacje przestrzenne zębów
HS_U55	oceniać zdrowie jamy ustnej pacjentów w różnym wieku na podstawie wyników badań klinicznych i badań dodatkowych
HS_U56	przygotować pacjentów do wykonania zabiegów stomatologicznych zgodnie z kompetencjami przewidzianymi dla zawodu higienistki stomatologicznej
HS_U57	wykonać i ocenić wstępne badania stomatologiczne zgodnie z obowiązującymi zasadami
HS_U58	wykonywać zabiegi profilaktyczne z uwzględnieniem aktualnych wytycznych i obowiązujących zasad
HS_U60	wykonać procedury stomatologiczne zgodnie z zakresem przewidzianym dla zawodu higienistki stomatologicznej
HS_U61	stosować urządzenia, materiały i narzędzia przewidziane do realizacji procedur zgodnie z zakresem przewidzianym dla zawodu higienistki stomatologicznej
HS_U64	asystować lekarzowi dentyście podczas wykonywania procedur profilaktyczno-leczniczych stosując różne ergonomiczne techniki pracy
HS_U65	sporządzać i przekazywać pacjentom zalecenia przed zabiegowe i po zabiegowe w formie ustnej i pisemnej po uzgodnieniu z lekarzem dentystą
HS_U66	uczestniczyć w monitorowaniu efektów terapeutycznych we współpracy z lekarzem dentystą

Kompetencje społecznych – Absolwent jest gotów do:

HS_K02	aktualizacji wiedzy w oparciu o analizę fachowej literatury
HS_K04	pozyskiwania niezbędnych informacji w literaturze fachowej, bazach danych i innych źródłach związanych ze zdrowiem
HS_K08	empatycznej i asertywnej postawy w relacjach z pacjentem
HS_K09	ponoszenia odpowiedzialności za planowanie i wykonanie zadań
HS_K23	przestrzegania zasad etyki i kultury w codziennych kontaktach z pacjentami i członkami zespołu stomatologicznego
HS_K24	respektowania norm i procedur postępowania podczas wykonywania zadań zawodowych

5. ZAJĘCIA

Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
W- Wykład W1-W3	Zakład Chorób Błony Śluzowej i Przyzębia W1. Zmiany w przyzębiu zachodzące z wiekiem W2. Choroby błony śluzowej jamy ustnej u pacjentów w wieku senioralnym W3. Suchość jamy ustnej- etiologia i leczenie	HS_W7, HS_W12, HS_W15, HS_W45, HS_W49,

Załącznik nr 4B do Procedury opracowywania i okresowego przeglądu programów studiów
(stanowiącej załącznik do zarządzenia nr 68/2024 Rektora WUM z dnia 18 kwietnia 2024 r.)

S- Seminarium S1-S5 C-Ćwiczenie C1-C5	S1-2. Promocja zdrowia jamy ustnej u pacjentów w wieku senioralnym Edukacja w zakresie odżywiania oraz edukacja antynikotynowa Instruktaż higieny jamy ustnej i uzupełnień protetycznych u pacjentów w wieku senioralnym S3-4 Zabiegi profilaktyczne u pacjentów w wieku senioralnym Opieka periodontologiczna nad pacjentami starszymi S5 Kolokwium pisemne- zaliczenie treści wykładów i seminariów 1-2 C1-5 Badanie podmiotowe pacjenta w wieku senioralnym Badanie przedmiotowe- ocena błony śluzowej Badanie przedmiotowe- ocena przyzębia Skaling maszynowy i ręczny u pacjentów starszych Motywacja i instruktaż higieny dostosowany do wieku pacjenta	HS_U01, HS_U04, HS_U07, HS_U58, HS_U66, HS_K08, HS_K09, HS_K23, HS_K24
Wykłady	Katedra i Zakład Protetyki Stomatologicznej W 1-4 1. Metody leczenia braków całkowitych u pacjenta w podeszłym wieku <i>Leczenie pacjenta bezzębego z zastosowaniem protez całkowitych, protez overdenture oraz protez stałych wspartych na implantach. Etapy kliniczne i laboratoryjne w toku leczenia pacjenta bezzębego.</i> 2. Leczenie pacjentów starszych z zastosowaniem protez częściowych <i>Trudności związane z leczeniem pacjenta geriatrycznego z brakami częściowymi. Podział protez częściowych. Charakterystyka protez częściowych osiadających, szkieletowych.</i> 3. Problemy związane z użytkowaniem protez ruchomych – naprawy, podścielenia. Zasady użytkowania ruchomych uzupełnień protetycznych. Instruktaż higieny jamy ustnej pacjentów poddanych rehabilitacji protetycznej oraz protez zastosowanych w toku leczenia <i>Przyczyny uszkodzeń protez ruchomych. Rodzaje napraw protez ruchomych płytowych osiadających. Zasady naprawy pęknięcia, złamania i odłamania fragmentu płyty protezy. Zasady dostawienia brakującego zęba i kłamry do protezy płytowej osiadającej. Możliwości naprawy protezy szkieletowej.</i> <i>Zalecenia dla pacjentów użytkujących uzupełnienia protetyczne. Preparaty stosowane do czyszczenia protez. Higiena uzupełnień protetycznych wspartych na implantach zębowych. Zasady higieny resztkowego uzębienia. Profesjonalne zabiegi higieniczne u pacjentów leczonych protetycznie. Wskaźniki kontroli higieny jamy ustnej i protez. Konsekwencje braku higieny jamy ustnej i protez.</i> 4. Leczenie z zastosowaniem protez stałych u pacjentów w podeszłym wieku. <i>Definicja protez stałych. Wskazania i przeciwwskazania do wykonania protez stałych. Podział protez stałych.</i> <i>Ogólne zasady wykonawstwa klinicznego i laboratoryjnego protez stałych. Rodzaje wycisków stosowanych przy wykonawstwie protez stałych.</i> S 1-5 1. Definicja gerostomatologii. Zmiany starcze w narządzie żucia. 2. Różnice między gerostomatologią a tradycyjną stomatologią. Czynniki wpływające na specyfikę leczenia stomatologicznego pacjentów w podeszłym wieku. Stomatologiczne potrzeby lecznicze u osób w podeszłym wieku. 3. Geroprotetyka – definicja. Charakterystyka pacjenta protetycznego w podeszłym wieku. Czynniki wpływające na adaptację do protez zębowych.	HS_W02, HS_W05, HS_W08, HS_W09, HS_W10, HS_W11, HS_W12, HS_W28, HS_W31, HS_W33, HS_W34, HS_W38, HS_W42, HS_W48, HS_W49, HS_U10, HS_U11, HS_U12, HS_U16, HS_U24, HS_U27, HS_U43, HS_U44, HS_U55, HS_U56, HS_U57, HS_U60, HS_U61, HS_U64, HS_U65, HS_K02, HS_K04, HS_K23

	4. Choroby tkanek podłoża protetycznego u pacjenta geriatrycznego. 5. Charakterystyka pacjenta bezzębnego w podeszłym wieku. C 1-5 Rehabilitacja protetyczna układu stomatognatycznego, optymalny wybór uzupełnień protetycznych w określonych warunkach podłoża protetycznego. Przygotowanie stanowiska pracy w gabinecie protetycznym Uczestniczenie w trakcie badania pacjenta przez lekarza oraz udział w planowaniu leczenia protetycznego. Praca na „4 ręce” - Asysta podczas zabiegów protetycznych w wykonawstwie stałych i ruchomych uzupełnień protetycznych. Udzielanie instruktażu higieny jamy ustnej i użytkowanych uzupełnień protetycznych. Wykonywanie wycisków.	HS_U10, HS_U11, HS_U12, HS_U16, HS_U24, HS_U27, HS_U43, HS_U44, HS_U55, HS_U56, HS_U57, HS_U60, HS_U61, HS_U64, HS_U65, HS_K02, HS_K04, HS_K23
Wykłady (3 h) Seminaria (5 h) Ćwiczenia (5 h)	Zakład Stomatologii Zachowawczej Wykłady W1. Specyfika procesu starzenia a zdrowie jamy ustnej pacjenta geriatrycznego <i>Demografia starzenia się społeczeństwa, fizjologiczne i patologiczne zmiany w jamie ustnej związane z wiekiem, wpływ chorób ogólnoustrojowych na stan uzębienia i błony śluzowej, wielolekowość (polipragmazja) i jej konsekwencje stomatologiczne</i> W2. Choroba próchnicowa u osób starszych: diagnostyka, profilaktyka i leczenie <i>Epidemiologia próchnicy korzenia i próchnicy nawrotowej, czynniki ryzyka próchnicy u seniorów, strategie profilaktyczne i remineralizacyjne, współczesne materiały stosowane w leczeniu zachowawczym pacjentów geriatrycznych.</i> 3. Specyfika leczenia endodontycznego u pacjenta w podeszłym wieku <i>Zmiany morfologiczne miazgi i tkanek okołowierzchołkowych związane z wiekiem, diagnostyka chorób miazgi u seniorów, trudności techniczne leczenia endodontycznego, rokowanie i wybór metod leczenia</i> Seminaria 1. Kompleksowa ocena pacjenta geriatrycznego przed leczeniem stomatologicznym <i>Wywiad medyczny, ocena ryzyka stomatologicznego, planowanie leczenia z uwzględnieniem chorób współistniejących.</i> 2. Suchość jamy ustnej (kserostomia) jako wyzwanie kliniczne <i>Przyczyny i diagnostyka, następstwa kliniczne, postępowanie profilaktyczne i terapeutyczne.</i> 3. Postępowanie zachowawcze w leczeniu próchnicy korzenia <i>Diagnostyka zmian próchnicowych, metody nieinwazyjne i mikroinwazyjne, wybór materiałów odtwórczych.</i> 4. Podejmowanie decyzji terapeutycznych u pacjentów obciążonych chorobami ogólnymi <i>Choroby sercowo-naczyniowe, cukrzyca, osteoporoza, pacjenci przyjmujący leki przeciwkrzepliwe.</i> 5. Analiza przypadków klinicznych z zakresu stomatologii zachowawczej i endodoncji u seniorów <i>Diagnostyka różnicowa, planowanie postępowania, ocena rokowania i możliwych powikłań.</i> Ćwiczenia Przygotowanie stanowiska pracy do realizacji procedur z zakresu stomatologii zachowawczej i endodoncji, badanie podmiotowe i	

Załącznik nr 4B do Procedury opracowywania i okresowego przeglądu programów studiów
(stanowiącej załącznik do zarządzenia nr 68/2024 Rektora WUM z dnia 18 kwietnia 2024 r.)

	przedmiotowe pacjenta w wieku senioralnym, udział i asysta w realizacji procedur stomatologicznych u pacjenta w wieku senioralnym, udzielanie instruktażu higieny jamy ustnej i porad dietetycznych, uczestnictwo w przygotowaniu planu leczenia z uwzględnieniem ogólnego stanu zdrowia	
6. LITERATURA		
Obowiązkowa		
1. Periodontologia pod red. Renaty Górskiej, Edra Urban&Partner 2022 Rozdział: 1,3 2. Choroby błony śluzowej jamy ustnej Redakcja Renata Górską, Edra Urban&Partner 2023, Rozdział: 12,13 3. Protetyka Stomatologiczna- E. Spiechowicz 4. Podręcznik dla asystentek i higienistek stomatologicznych – A. Milczarek, R. Kowalik, M. Najman 5. Protetyka stomatologiczna dla techników dentystycznych – E. Mierzwińska –Nastalska, A. Kochanek- Leśniewska		
Uzupełniająca		
1. Stomatopatie protetyczne –E. Spiechowicz.		
7. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ		
Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
HS_W7, HS_W12, HS_W15, HS_W45, HS_W49 HS_U01, HS_U04, HS_U07, HS_U58, HS_U66 HS_K08, HS_K09, HS_K23, HS_K24	Zakład Chorób Błony Śluzowej i Przyzębia Zaliczenie treści seminariów i wykładów Praca kliniczna na ćwiczeniach	Kolokwium testowe
HS_W02 HS_W05 HS_W08 HS_W09 HS_W10 HS_W11 HS_W12 HS_W28 HS_W31 HS_W33 HS_W34 HS_W38 HS_W42 HS_W48 HS_W49 HS_U10 HS_U11 HS_U12 HS_U16 HS_U24 HS_U27 HS_U43 HS_U44 HS_U55 HS_U56 HS_U57 HS_U60 HS_U61 HS_U64 HS_U65 HS_K02 HS_K04 HS_K23	Katedra i Zakład Protetyki Stomatologicznej Obecność na wszystkich wykładach, seminariach i ćwiczeniach. Zaliczenie treści wykładów i seminariów – kolokwium Praca kliniczna na ćwiczeniach	Zaliczenie ćwiczeń przez nauczyciela prowadzącego zajęcia. Kolokwium pisemne

8. INFORMACJE DODATKOWE

Katedra i Zakład Protetyki Stomatologicznej

Zakład Chorób Błony Śluzowej i Przyzębia:

Studenci są zobowiązani do sprawdzania informacji na stronie internetowej Zakładu lub na tablicy ogłoszeń w Zakładzie przed rozpoczęciem zajęć.

Na ćwiczeniach obowiązują: fartuchy, obuwie na zmianę oraz identyfikator.

Student jest zobowiązany do obecności na wszystkich zajęciach.

W razie nieobecności usprawiedliwionej student jest zobowiązany do odrobienia zajęć i/lub zaliczenia z danego tematu w terminie ustalonym z osobą prowadzącą zajęcia. Zasady odrabiania nieobecności należy ustalić z asystentem prowadzącym zajęcia.

Usprawiedliwione nieobecności na zajęciach i zaliczeniach:

W celu usprawiedliwienia nieobecności na zajęciach i zaliczeniach student zobowiązany jest powiadomić mailem lub pisemnie koordynatora przedmiotu najpóźniej w ciągu trzech dni roboczych po dniu, w którym odbywały się zajęcia lub zaliczenie. Późniejsze dostarczenie usprawiedliwienia jest dopuszczalne w sytuacji, gdy student nie mógł go dostarczyć z uzasadnionych przyczyn; wówczas dokument powinien być dostarczony z chwilą ustania przyczyny nieobecności.

Spóźnienie powyżej 15 min. traktowane jest jak nieobecność

W przypadku usprawiedliwionej nieobecności na zaliczeniu, studentowi przysługuje prawo do zaliczenia w kolejnym przewidzianym przez jednostkę terminie.

Nieobecność nieusprawiedliwiona stanowi podstawę do wpisania niezaliczenia przedmiotu w danym terminie. Jeśli student nie zaliczy przedmiotu w ostatnim wyznaczonym terminie przez jednostkę w danym roku akademickim, student nie uzyskuje zaliczenia zajęć z tego przedmiotu.

W przypadku uzyskania oceny niedostatecznej z przedmiotu kończącego się zaliczeniem studentowi przysługuje prawo do dwóch terminów zaliczeń poprawkowych. W przypadku drugiego terminu zaliczenia poprawkowego, student może wystąpić do Dziekana z prośbą o udział w tym zaliczeniu obserwatora wskazanego przez samorząd studentów. Dziekan może wyrazić zgodę na przystąpienie do zaliczenia komisyjnego w przypadku zgłoszenia uzasadnionych zastrzeżeń, co do przebiegu zaliczenia.

Studenckie koło naukowe studentów higieny stomatologicznej Smile: malgorzata.nedzi-gora@wum.edu.pl Zapraszamy!!!

Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusu przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusu w innych celach wymaga zgody WUM.

UWAGA

Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich